

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitosopimukset sekä kosteikkojen hoitosopimukset 2024

Riikka Klemola

Anne Soppa

5.3.2024

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Uusien sopimusten haku ja asetusmuutokset

Asetukset

- 15.2.2024 hyväksytty:
  - Hakuasetus: Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta vuonna 2024 (80/2024)
    - <https://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2024/sk20240080.pdf>
    - <https://www.finlex.fi/sv/laki/kokoelma/2024/fs20240080.pdf>
  - 1.2.2024 hyväksytty:
  - Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (63/2024)
    - <https://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2024/sk20240063.pdf>
    - <https://www.finlex.fi/sv/laki/kokoelma/2024/fs20240063.pdf>
- > Sovelletaan 2024 alkaen uusiin sopimuksiin ja toimenpiteisiin

Uudet sopimukset

- Uusia maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimuksia ja kosteikkojen hoitosopimuksia voidaan tehdä 2024
- Uutta sopimusta Vipu-palvelussa voi hakea sellainen tila,
  - jolla ei ole voimassa olevaa vastaavaa sopimusta vuodelta 2023 tai
  - jolla on maatalousluonnon ja maiseman hoidon sopimus, voit kuitenkin hakea kosteikkojen hoitosopimusta ja päinvastoin tai
  - joka on perunut vuonna 2023 hakemansa sopimuksen, mutta alat olisi hyväksyttävissä sopimukseen tai
  - jonka vuonna 2023 hakemaan sopimukseen ilmoitetut lohkot on hylätty maastokatselmoinnissa ja lohkot on nyt peruskunnostettu sopimuksen vaatimusten mukaisiksi tai
  - joka peruskunnostaa ensin sopimuslohkot 2024 vuoden aikana sopimuksen toimenpiteillä
- Sopimusehdot RV:n sivuilla päivitetään maaliskuun loppuun mennessä: [Moma-sopimus](#) ja [Kosteikkojen hoitosopimus](#)

Lisäalat voimassa oleviin sopimuksiin

- Jos tilalla on voimassa oleva sopimus, voi sopimuksen lisäaloiksi hakea:
  - Lohkoja, joita ei hyväksytty 2023 maastokatselmoinnissa sopimukseen ja jotka on nyt kunnostettu sopimukseen kelpaaviksi (esim. ruovikkoiset alueet)
  - Hallinnassa olevia lohkoja, joita ei muistanut hakea viime vuonna sopimukseen
  - Hallintaan tulleita uusia, sopimuksen vaatimukset täyttäviä lohkoja
- Lisäala on haettavissa peltotukien haun yhteydessä.
  - Hakemisessa ei ole hehtaarirajoitetta.
  - **Lisäalaa ei voi hakea kasvattamalla olemassa olevaa peruslohkoa.**
  - Hakemukseen on liitettävä hoitosuunnitelma ym. pakolliset liitteet.
  - Lisäalana haetut lohkot ovat voimassa alkuperäisen sopimuskauden loppuun asti.

Vuokrasopimus ajoissa kuntoon, jos lisäalat on vuokrattu. Laidunkäyttösopimus ei käy alan hallinnan osoittamiseen.

Tarkennetut kohdat Vna 78/2023

- 35 § Hoitosuunnitelma: Kosteikkojen hoitosuunnitelmaan vaaditaan jatkossa rakennepiirustus
- 41 § Uuden luonnonsuojelulain mukaiset pykälät vähimmäistason vaatimuksissa Moma-sopimuksissa
- 44 § Hoitosuunnitelman mukainen laidunnus tai niitto ja niittojätteen korjuu on tehtävä sopimusvuonna viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

Tarkennetut kohdat Vna 78/2023

- 45 §
  - Aitaamistoimenpiteen tarkennus: Vesistön puoleisia lohkon reunoja ei tarvitse aidata. Aidan on oltava kiinteä aita, joka koostuu tolpista ja vähintään kahdesta langasta tai verkosta ja sen on oltava koko sopimuskauden kestävä.
  - Petoaitatoimenpiteen tarkennus: Petoaita on rakennettava siten, että petojen pääsy aidattavalle alueelle estyy. Petoaidan on oltava riistakeskuksen ohjeiden mukainen.
  - Peruskunnostusraivauksen saa toteuttaa seuraavan kalenterivuoden 30 päivään huhtikuuta asti.

Tarkennetut kohdat Vna 78/2023

- 46 § Sopimukseen kuuluvan lohkon, (joka ei ole rehevöitymiselle altis), laiduntaminen on mahdollista 2024 alkaen muun sellaisen niukkaravinteisen nurmilohkon kanssa, joka ei kuulu tilan viljelykiertoon sopimuskauden aikana.
- 48 § Uuden luonnonsuojelulain mukaiset pykälät vähimmäistason vaatimuksissa kosteikkojen hoitosopimuksissa.
- 49 § direktiiviviittausmuutoksia

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Vipu-palvelu sopimuksissa

Lisäalojen hakeminen Vipu-palvelussa **Luonnos**

Lohkotiedot Hakijan tiedot Haettavat tuet Luomu ja sopimukset Lohkotietojen yhteenveto Maatilan tiedot Vipuneuvoja Yhteenveto ja lähetykset

Luonnonsuhteellisen tuotannon sitoumus

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

Kosteikkojen hoitosopimus

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus 2023

Yhteenveto

Muokkaa

Sopimuslohkot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala (ha)	Maankäyttölaji	Lohkon hallinta
0910036418	Viksten	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
0910036418	Lastvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
0910036418	Tryvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
0910036418	Henttinen	1,20	Metsämaa	Omistuksessa

[Hae sopimukselle lisäaloja](#)

Näytä liitteet

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

Sopimukselle haettavat peruslohkot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala	Lohkon tyyppi	Maankäyttölaji	Lohkon hallinta	Toiminnot
☐	0910036418	Lisä_ala_1	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐	0910036418	Lisä_ala_2	1,21	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐	0910036418	Lisä_ala_3	1,22	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐	0910036418	Lisä_ala_4	1,23	Metsämaa	Omistuksessa	

[+ Lisää liite](#)

Peruuta

Tallenna

Lisäalojen hakeminen Vipu-palvelussa **Luonnos**

- Lisäaloista liitetään hoitosuunnitelma mukaan, jos lohko ei ole vuonna 2023 palautetussa hoitosuunnitelmassa.
- Lisäaloihin tehdään maastokatselmointi 2 vuoden kuluessa.

Täyttöohjeet Tulosta yhteenveto

Takaisin Maatalouden ja maiseman hoitosopimus

Lohkotiedot Hakijan tiedot Haettavat tuet Luomu ja sopimukset Lohkotietojen yhteenveto Maatilan tiedot Vipuneuvoja Yhteenveto ja lähetykset

Luonnonmukaisen tuotannon sitoumus Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus Kosteikkojen hoitosopimus

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus 2023

⚠ Läheta kaikki liitteet hakuaihana.

Yhteenveto [Muokkaa](#)

Sopimuslohkot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala (ha)	Maankäyttölaji	Lohkon hallinta	Ensimmäinen vuosi
▶ 0910036418	Viksten	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	2023
▶ 0910036418	Lastvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	2023
▶ 0910036418	Tryvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	2023
▶ 0910036418	Henttinen	1,20	Metsämaa	Omistuksessa	2023
▶ 0910036418	Lisä_ala_1	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	2024

[Hae sopimukseen lisäaloja](#)

Näytä liitteet

Aitaus- ja petoaitaustoimenpiteen ilmoittaminen Vipu-palvelussa

[Palaa hakemuksen/ilmoituksen valintaan](#) **Hae/ilmoita - Peltotukien haku**

[Täyttöohjeet](#) [Tulosta yhteenveto](#)

Lohkotiedot Hakijan tiedot Haettavat tuet Lohkotietojen yhteenveto Maatil

Peruslohkolista

52	Poik	0,36
.53	Kc	0,49

A 1,73 ha

Kasvi *
Ympäristösopimusala, puustoinen tai muu ala

Luomun vaihe *
1. vuoden siirtymävaiheessa

Ympäristökorvauksen toimenpiteet

- Aitaus-toimenpide
- Kunnostusraivaus-toimenpide
- Petoaitaus-toimenpide

Ilmoita ko. kasvulohkolle tarvittavan aidan pituus metreinä.

Aidan pituus *
 m

Pakollinen kenttä: *

Peruuta **Tallenna**

Aitaus- ja petoaitaustoimenpiteen ilmoittaminen Vipu-palvelussa

Uutta! aitaus- ja petoaitaustoimenpiteen ilmoittamisen yhteydessä ilmoitetaan aidan metrimäärä. Sen voi ilmoittaa kahdella tapaa:

- Kokonaismetrimäärä jollekin lohkoista, jotka aidataan.
- Erikseen jokaiselle aidattavalla lohkolle osuva metrimäärä aidasta

Metrit voi mitata Vipun karttatyökalun avulla ”mittaa etäisyys (oikean alareunan työkalut)

Kunnostusraivaustoimenpiteen ilmoittaminen Vipu-palvelussa

Kasvulohkot

A 1,73 ha

Kasvi

Ympäristösopimusala, puustoinen tai muu ala

Luomun vaihe

1. vuoden siirtymävaiheessa

Ympäristökorvauksen toimenpiteet

Aitaus-toimenpide

Aidan pituus

252 m

Lisätiedot

-

Lisää uusi kasvulohko

Piirrä kunnostusraivaus-
toimenpiteestä oma
kasvulohko, lisää kasvi
tiedot ja tallenna.

Lisää kasvitiedot

Lisää kasvulohkoille kasvitiedot.

✓ **Kaikilla lohkoilla on kasvitiedot**

A B

← **Kasvulohko B 0,28 ha** →

Kasvi *

Ympäristösopimusala, puustoinen tai n ▼

Luomun vaihe *

Ei ole luomutuotannossa ▼

Ympäristösopimusalan toimenpiteet

- Kunnostusraivaus -toimenpide
- Aitaamis -toimenpide
- Petoaita -toimenpide

Lisätiedot

Sopimuslohkojen kasvit pitää ilmoittaa oikein

Moma-sopimuslohko:

- Lohkolla on puita **alle 50 puuta/ha** ja lohko täyttää muuten pysyvän nurmen vaatimukset
- Maankäyttölaji on luonnonlaidun ja –niitty
- Lohkon kasviksi ilmoitetaan

Ympäristösopimusala pysyvä nurmi

Moma-sopimuslohko:

- Lohkolla on puita **yli 50 puuta/ha**, eikä lohko täytä pysyvän nurmen vaatimuksia
- Maankäyttölaji on metsämaa tai muu alue
- Lohkon kasviksi ilmoitetaan

Ympäristösopimusala puustoinen tai muu ala

Sopimuslohkojen kasvit ja muutosvaihe

Kosteikkojen hoitosopimus

- Lohko on haettu tai haetaan kosteikon hoitosopimukseen
- Maankäyttölaji on muu alue
- Lohkon kasviksi ilmoitetaan

Ympäristösopimusala kosteikko

Muutosvaiheessa viimeistään 2.10 tuenhakija voi:

- muuttaa kasvia Vipussa (perua tuen)
- perua toimenpiteen, poistamalla toimenpiteen rastin lohkotiedoista
- lisätä toimenpiteen, lisäämällä toimenpiteen rastin lohkotietoihin
- poistaa tai lisätä lohkon sopimuksesta ilmoittamalla ELY-keskukseen
- muuttaa kasvulohkon rajoja (kunnostusraivaus)

Kasvien ilmoittaminen, jos sopimuslohko on maastokatselmoitu

- Vipu-palvelun esitäytössä lohkolle täytetään automaattisesti maastokatselmoinnissa todettu kasvi
- Jos maankäyttölaji on väärin lohkolla, eikä maastokatselmoinnissa todettua kasvia voi esitäytössä tuoda, kasvikohta jää tyhjäksi
- Maankäyttölaji pitää käydä muuttamassa maastokatselmoinnissa todetun kasvin mukaiseksi
- Kaikille maastokatselmoiduille lohkoille tehdään ristiintarkastusajo 2023 todetun kasvin ja ilmoitetun kasvin osalta.

Pysyvä nurmi? -> katselmoinnissa todettu kasviksi ympäristösopimusala puustoinen tai muu ala

- Lohkon voi ilmoittaa pysyvän nurmen kasvilla ainoastaan silloin, kun se varmasti täyttää pysyvän nurmen vaatimukset
  - Jos lohko on maastokatselmoinnissa todettu kasvina ympäristösopimusala puustoinen tai muu alue, mutta lohko kunnostuksen ja muutaman vuoden hoidon jälkeen täyttää pysyvän nurmen vaatimukset.
- ➔ Kasvin voi muuttaa, mutta lohkosta on lähetettävä valokuva ELY-keskukseen.

Pysyvän nurmen vaatimukset maankäyttölajiltaan luonnonlaidun ja-niittyä olevalla lohkolla: [Maatalousmaa, perus- ja kasvulohkot](#)

Perinnebiotooppi karttataso

- **Sinisellä** merkillä näkyy valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaaksi inventoidut lohkot
- **Mustalla** merkillä alueet, jotka on inventoitu, mutta eivät täytä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaan perinnebiotoopin kriteerejä vaan ovat tavallisia perinnebiotooppeja
- **Harmaalla** merkillä näkyviin lohkoihin tarvitaan ELY:n Y-vastualueen lausunto.
- Vipussa ei näy tasojen selitykset

Lohkon tiedot Haetut lohkot **Karttatasot**

Karttatasot

- Peruslohko
- Peruslohko päällekkäisyys
- Maatila
- Vapaakorjaus
- Aputaso

Taustakartat

- perinnebiotooppi **i** **×**
  - Ympäristösopimus, (ylempi)
  - Ympäristösopimus, (alempi)
  - Ympäristösopimus, (lausunto)
- uusimmat_kuvat **i** **×**
- Maastokartta **×**

Piilota sivupalkki

Vipu-palvelun karttatasot

- Vipu-palvelun karttatasoilla ei ole selityksiä, jos karttaan liittyy monta erilaista tasoa.

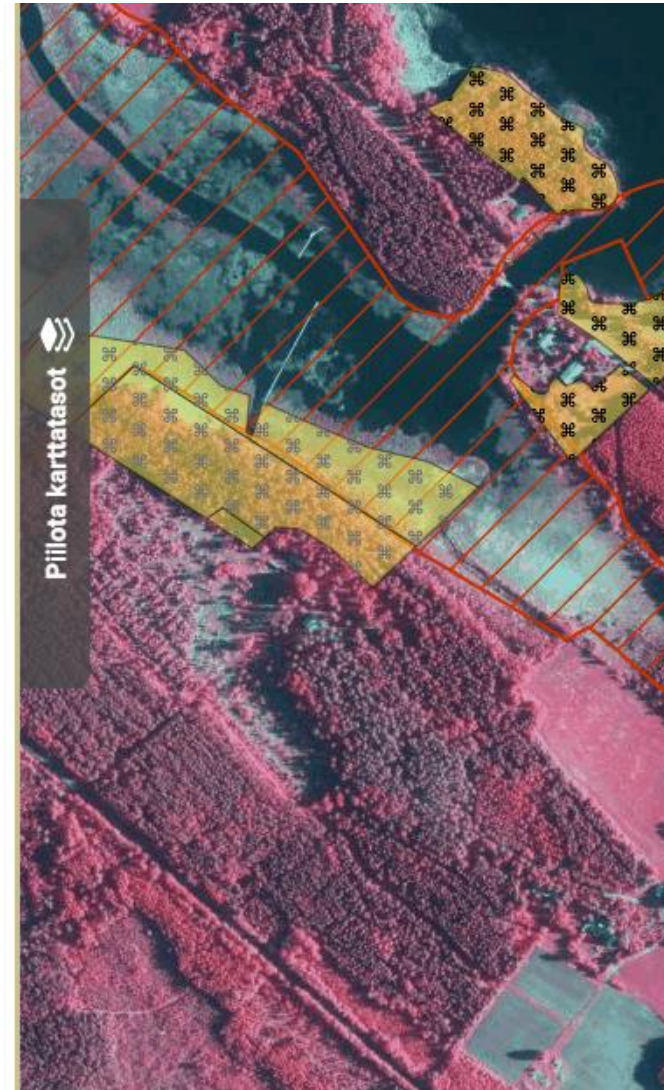
Lisää kartalle oma aineisto

Karttatasot

- Edellisen vuoden peruslohkot
- Edellisen vuoden kasvulohkot
- Kiinteistörajat
- Kiinteistötunnukset
- Vipu-vesistöt
- Pohjavedet
- Perinnebiotooppi
- Natura 2000
- Kaltevuus
- Merialueet
- Suojavyöhyke

Taustakartat

- Ilmakuva
- Maastokartta

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Muutokset voimassa olevaan sopimukseen

Välivuodesta ilmoittaminen

- Laidunnuksessa voidaan pitää sopimuskauden aikana vuoden tauko loispaineen pienentämiseksi tai uhanalaisen lajin säilymisen edistämiseksi.
- -> ilmoitetaan kirjallisesti ELY-keskukseen ja ilmoitetaan ko. lohko kasvilla ”tuen peruminen”

Lohkon poistaminen sopimuksesta

- Lohkon voi poistaa sopimuksesta, jos ei voi jatkaa sopimukseen hyväksytyillä lohkoilla hoitosuunnitelman mukaista hoitoa.
-> asiasta pitää ilmoittaa ELY-keskukseen vapaamuotoisella hakemuksella peltotukien haun aikana.
- Lohkon poistamisesta ei aiheudu takaisinperintää.

Lohkon hallinnan siirto

- Sopimuksesta voi poistaa lohkon, jos lohko poistuu tuenhakijan hallinnasta sopimuskauden aikana esimerkiksi yllättävän vuokrasopimuksen irtisanomisen takia.
- Asiasta pitää ELY-keskukseen 15 työpäivän kuluessa. ELY-keskus poistaa lohkon sopimuksesta ilman takaisinperintää.

Muutokset eläinten määrässä

- Jos sopimusalueelle hyväksyttävä eläinmäärä vähenee tai eläinlaji vaihtuu sopimusaikana, pitää hoitosuunnitelmaa tarkentaa siten, että saavuttaa tavoitteet.
- Hoitosuunnitelmaan tehtävistä tarkennuksista ilmoitetaan ELY-keskukseen peltotukien hakuaikana.

Muutos arvoluokkaan

- Jos sopimusalueen hoito on tuottanut tulosta ja ELY-keskuksen Y-vastuualueelta on käyty inventoimassa alue ylempään arvoluokkaan, voi sopimuslohkolle hakea arvoluokan muutosta.
- Arvoluokan korotusta haetaan vapaamuotoisesti ELY-keskuksesta peltotukien haun aikana. Korvaus lohkosta maksetaan ylemmän arvoluokan mukaisesti hakuvuodesta alkaen.

Sopimuksesta voi luopua vain poikkeustapauksissa

- Ympäristösopimuksesta voi luopua ainoastaan ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisen olosuhteen takia
Esim. jos hoitosuunnitelmaan kirjattu laiduntaminen ei ole mahdollista luonnonolosuhteiden, ylivoimaisen esteen tai sopimusalueen luontoarvoille aiheutuvan haitan vuoksi.
- Ilmoitus sopimuksesta luopumisesta on tehtävä kirjallisesti ELY-keskukseen 15 työpäivän kuluessa siitä, kun ilmoitus on mahdollista tehdä. Esitä samalla kirjalliset todisteet.
- Jos luopuu sopimuksesta ennen sopimuskauden päättymistä, uusi vastaava sopimus voidaan jättää tekemättä, kunnes kaksi vuotta on kulunut luopumisesta.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

1- vuotiset toimenpiteet

Yksivuotiset toimenpiteet

- Hoitosuunnitelmassa kerrotaan -> voi toteuttaa kullakin lohkolla korkeintaan kerran sopimuskauden aikana.
- Aitaamis- ja/tai kunnostusraivauskorvaus sekä petoaitakorvaus maksetaan lohkolle vain yhtenä vuotena sopimuksen aikana.
- Katselmoidaan hakuvuonna
  - ➔ varmistetaan alueen tukikelpoisuus, jos kyseessä on uusi lohko ja aitaustoimenpiteiden ja raivaustoimenpiteiden tarve,
  - ➔ selvityspyyntö valmistumisesta: aitaustoimenpiteiden määräaika 31.12(peruminen viimeistään 15.1) hakuvuonna ja kunnostusraivaustoimenpiteille 30.4 hakuvuonna (peruminen viimeistään 15.5).
  - ➔ Jos aitausta ei ole tehty, eikä aluetta ole tällöin päästy laiduntamaankaan, lohko hylätään sopimushakemukselta

Hyväksyttävä aitaustoimenpide

- Aitaus on tehty sellaisesta materiaalista, että sen voi olettaa kestävän koko ohjelmakauden loppuun saakka.
- Aidan on oltava kiinteä aita, joka koostuu tolpista ja vähintään kahdesta langasta tai verkosta.
- Poiskerättävät aidat, ei ole pääsääntöisesti hyväksyttäviä -> langat on sallittu kerätä pois, jotta hirvet ym. ei riko koko aita.
- Korvausta ei myönnetä vain osaan aidasta.
- Korvaus sisältää kaiken materiaalin ja työn, mitä aitaaminen vaatii sekä mahdollisen portin. Portin toteuttaminen muulla rahoituksella ei ole sallittua.
- Aitaus aloitettu tai tehty kokonaan toisella julkisella rahoituksella?
- Vesistön puoleisia lohkon reunoja ei tarvitse aidata.

Aitaustoimenpide

- 78/2023 Ympäristökorvauksen VNA:lla 45 §:ssä” puhutaan lohkokohtaisuudesta...
saa toteuttaa kullakin lohkolla korkeintaan kerran sopimuskauden aikana
- Ilmoitetaan toimenpiteen sisälle jääville peruslohkoille Vipun lohkotiedoissa (rasti ruutuun) samalla ilmoitetaan kokonaismetrimäärä.
- Aitaustoimenpide voi mennä tukikelvottomankin alan puolella vähän, jos
  - tuenhakija ei ole osannut linjata tukikelpoista alaa oikein.
  - aitausta ei voi tehdä kivikkoisuuden takia tukikelpoisen alan puolelle.
- Poikkeus vesialueesta on myös sopimusehdoissa.

Aitaustoimenpide

- Laitumen nurkkatolpat pitää olla hyvin tehty ja vahvat
- Aitauksesta tulee vahva, kun tolppien väliä pienennetään -> hyvä tolppien väli voisi olla 5-7 m.
- Aitaus tulee olla tehtynä siten, että se kestää ainakin 5-7 vuotta.
- 2 lankaa tulee olla
- kiinteät portit kertoo aina siitä, että aitaus on tehty kestävämpään pidempää käyttöä.

Petoaitaustoimenpide

- Petoaitaustoimenpide voidaan hakea ja myöntää, vaikka ei ole tapahtunut aiempaa vahinkoa, eikä aluetta löydy Luken petohavainnoista.
- Jos tuenhakija on saanut esim. Riistakeskukselta tai Susi-Life-hankkeelta petoaidan korvausta varten materiaalit, petoaitakorvausta ei myönnetä.
  - > kaksinkertainen rahoitus
- Jos alueella on suurpetojen aiheuttama uhka, vahinkoja voi tarkastella riistavahinkorekisteristä, onko hakija saanut petovahinkokorvauksia + apuna Luken havaintorekisteri.
  - > Jotta sopimus voidaan tehdä, vaaditaan tuenhakijaa selvittämään hoitosuunnitelmassa, miten aikoo uhkaan varautua. Aikooko varautua petoaidalla, laumanvartijakoirilla tms. Suunnitelmassa pitäisi olla jotain sanottu, ennen kuin sopimus voidaan ko. alueelle myöntää.

Petoaitatoimenpidettä ei voida hyväksyä

Jos maastokatselmoinnissa todetaan, että

- petoaita on toteutettu jo edellisenä vuonna
- petoaita on ns. pätkäaita, esim. rajautuu jokeen tai vesistöön, jonka puoleista reunaa ei ole aidattu
- petoaita on kokonaan tai osin toteutettu muulla rahoituksella, esim. MH:n oma tekemä aita tai Riistakeskuksen materiaaleilla
- olemassa olevaa tavanomaista aitaa on vahvistettu
- petoaitaus toteutetaan vain osan lohkon aitaamisella

Petoaitaustoimenpide; sähköistetty verkkoaitaaminen

- Riistakeskuksen ohjeen mukainen petoaita hyväksytään
- <https://riista.fi/wp-content/uploads/2018/11/Ohjeita-suurpetoaidan-pystytykseen.pdf>
- Korvausta ei myönnetä vain osaan aidasta.
- Korvaus sisältää kaiken materiaalin ja työn, mitä aitaaminen vaatii sekä mahdollisen portin.
- Susi-Life-hanke tekee ja kustantaa sähköistyksen lammasverkkoon

Ylivoimainen este, jos petovahinko petoaidasta huolimatta

- Yleisesti pitää menetellä, kuten f.m tilanteiden henki on, eli tapauskohtaisesti ELY-keskuksessa käydään aina läpi, mikä on ollut yllättävää, mihin tuenhakija ei ole voinut varautua.
- f.m tilanteesta päätettäessä ELY-keskuksessa tarkastellaan:
  - laidunnettavalle alueelle on tehty asianmukainen petoaita siten kuin riistakeskus ohjeistaa, ja johon ohjeistukseen myös sopimusehdoissa viitataan
  - aitaa on hoidettu siten kuin riistakeskus ohjeistaa (heinä on niitetty, virta kulkee langoissa, eikä maakosketusta tapahdu)
  - mikäli osa laidunalueesta on vesistön puolella, vesistön puoli on myös aidattu petoaidalla. Petoaita tulee kiertää kokonaan aidattavan alueen ympäri. Tämä on myös riistakeskuksen kanta.
  - ELY-keskuksen tarkastaja tai sopimuskäsittelijä on käynyt petovahinkoalueella ja todennut petoaidan asianmukaiseksi ja aitauksen hoidon olleen riittävän huolellista

Ylivoimainen este

- Mikäli ylivoimaisen esteen edellytykset täyttyvät, ko. laidunalueen voisi halutessaan poistaa sopimuksesta ilman takaisinperintää.
- Jos tuenhakija haluaa pitää lohkon sopimuksessa, silloin tulee aluetta joko laiduntaa tai niittää ja mahdollisesta hoitotoimenpiteen muutoksesta tulee ilmoittaa ELY-keskukseen.
- Alaa saa kuitenkin vähentää sopimuksesta, jos sen hoito ei enää jatku
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2116.
- Laissa 1333/2022 13 §:ssä on säännökset mahdollisista sitoumuksen ja sopimuksen lakkaamisesta.

Kunnostusraivaus

- Sopimusala tulee olla sopimukseen hyväksyttävää alaa, johon toimenpide liittyy
- Hoitosuunnitelmassa todettu raivauksen tarpeellisuus ja perustelut, jota verrataan tilanteeseen maastossa
- Kunnostusraivauksen tarve ei saa olla edellisen voimassa olleen sopimuksen ylläpitoraivauksen laiminlyönnistä johtuvaa.
- Raivaus ei voi olla myöskään toisella hankkeella toteutetun raivauksenloppuun saattamista.
- Tuenhakijalla on aikaa toteuttaa kunnostusraivaus huhtikuun loppuun mennessä tukivuonna (1.5-30.4 = tukivuosi).

Muulla julkisella rahoituksella tehdyt kunnostustoimenpiteet:

- **Sopimus voidaan tehdä, jos:**
  - Kunnostustoimenpiteet (muilla kuin Moma-sopimuksen rahoituksilla) on tehty eikä ne ole kesken ja laidunnus voidaan näillä lohkoilla aloittaa 1.5 alkaen.
  - Jos laidunnusta ei voi aloittaa 1.5 alkaen, sopimusta tulee hakea uudestaan seuraavana vuonna. Koskee sekä aitaamista, laidunnuksen aloittamisen mahdollistavaa raivaamista, että muita peruskunnostustoimia, jotka mahdollistavat laidunnuksen aloittamisen.
  - Lähtökohtaisesti MH:n sopimuksissa ei voida maksaa 1-v aitaustoimenpiteestä eikä 1-v kunnostusraivaustoimenpiteestä, jos aidat ja puusto eivät vuokrasopimuksen mukaan ole tuensaajan hallinnassa.

Metsähallituksen kunnostustoimenpiteet:

- Vuokrasopimuksessa: tuenhakijan vastuut ja MH:n vastuut
  - Kenen vastuulla aitaaminen => Esim. jos aitaaminen on kokonaan tuenhakijan vastuulla, tuenhakija voi hakea siihen 1-v aitaustoimenpidettä. Jos aitaus on MH:n omaisuutta, 1 v toimenpidettä ei voi hakea
  - Kenen vastuulla kunnostusraivaukset = Jos kesken kauden tulee tilanne, että isompaa raivausta pitää tehdä, koska esim. eläimet eivät ole hoitaneet aluetta siten kuin oli ajateltu, hoitosuunnitelmasta pitäisi löytyä kirjaus tälle ja se, että kenen vastuulla. Jos alue on tuensaajan hallinnassa ja vastuulla, niin voidaan maksaa sopimuksen kautta. Jos puusto MH:n hallinnassa ja vastuulla, niin ei kuulu sopimukseen.
  - Kenen vastuulla puiden poisto = puustonhoidolliset toimenpiteet (isot puut), jotka eivät estä laidunnuksen aloittamista, mutta pitää kuitenkin tehdä, jotta alue täyttää jatkossakin sopimuksessa metsälaitumen kriteerit. Jos alue on tuensaajan hallinnassa ja vastuulla, niin voidaan maksaa sopimuksen kautta. Jos puusto MH:n hallinnassa ja vastuulla, niin tuenhakija ei voi hakea 1-v raivaustoimenpidettä.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Moma-sopimuksen tukeen oikeuttavan alan kriteerit

Hyväksyttävän alan arviointi

- Alalla tulee olla selviä edellytyksiä luontaisen **maatalousympäristön** lajiston tai maiseman tulokselliseen edistämiseen hoitosuunnitelmassa esitetyillä hoitotoimenpiteillä.
- Ympäristösopimuksen korvaus maksetaan tehdystä työstä/toimenpiteiden toteuttamisesta = laidunnuksesta, niitosta (sis. niittojätteen poiskorjuun) ja ylläpitoraivauksesta (sis. ylläpitoraivauksen poiskorjuu).
  - > laidunnuksen tai niittohoidon tulee kohdistua sopimusalaan ja sopimusalan tulee hyötyä hoidosta. Esim. Kallioketo tai nummi voi olla sopimuksessa mukana, jos suunnitellulla eläinmäärällä laiduntaminen on mahdollista (ravintoa riittävästi) ja alue hyötyy laidunnuksesta, (saaristokohteet).
  - > eläimet hoitaa aluetta = niiden tulee voida hyvin, ei loukkaantumisvaaraa, eläimet tulee toimeen laitumen tuotolla, niille järjestetään juotavaa (eroosiota ei synny).
  - > laidunnuksen tai niittohoidon tulee vaikuttaa alaan ja sen tulee muuttua laidunnuksen myötä siten kuin hoitosuunnitelman tavoitteissa on kerrottu.

Seuraavat asiat täyttyy

- Hoitotoimenpiteet voidaan aloittaa jo ensimmäisen sopimusvuoden aikana
- Poikkeukset toimenpiteissä on huomioitu. Peruskunnostusraivaus ja aitaaminen tehdään sopimuksen ensimmäisen vuonna.
- Toisesta julkisesta rahoituslähteestä olevat kunnostustoimenpiteet on tehty valmiiksi.
- Sopimusalalla on tavanomaisesta poikkeavia luontoarvoja tai maisema-arvoja (eroaa peltolaitumesta tai luonnonhoitonurmesta, on pellon ulkopuolista alaa)
- Sopimusala täyttää perinnebiotoopin tai luonnonlaitumen vaatimukset
- Kasvillisuus peittää maan eikä eroosiota pääse muodostumaan ja alue hyötyy laidunnuksesta tai niittohoidosta
- Jos kyseessä on luonnonlaidun, se sijaitsee maatalousympäristöön kuuluvassa maisemakokonaisuudessa.
- Lohkolla on havaittavissa luontaiselle maatalousympäristölle tyypillisiä lajikkeita.

Sopimukseen hyväksyttävät luontotyypit

- Kallioketo, keto, niitty, rantaniitty, lehdesniitty, hakamaa, metsälaidun tai nummi, jossa on nähtävissä selviä merkkejä aiemmasta laidunnuksesta tai alueen käytöstä karjan rehuntuotantoon.
- Nummella tarkoitetaan saaristossa ja rannikkoseudulla esiintyvää varpu- tai jäkälävaltaista, puutonta tai lähes puutonta kasvillisuutta.
- Kalliokedolla tarkoitetaan ohuen maakerroksen peittämällä kalliopinnoilla esiintyviä, laidunnuksen tai niiton muovaamia pienialaisia puuttomia tai vain reunaosiltaan puustoisia niittyjä.

Arvokkaat perinnebiotoopit

- Arvokkaalla perinnebiotoopilla tarkoitetaan perinnebiotooppia, joka on:
- Perinnebiotooppien inventoinnissa 2019–2022 ja sitä valmistelleissa inventoinneissa vuodesta 2016 alkaen määritelty valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi
- tai jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on arvioinut arvoltaan vastaavaksi, ja joka nykytilassaan täyttää arvokkaan perinnebiotoopin määritelmän.
- [Perinnemaisemien inventointiohje - Doria](#)

Metsälaidun

- Alan tulee olla hoitoa vaativaa maatalousluontoa ja maisemaa
  - Metsälaitumen määritelmän mukaan alassa voi olla niitty laikkuja, erilajista ja ikäistä puustoa ja todennäköisesti siellä on myös varpujakin, koska kuuluvat laidunalueen erityispiirteisiin -> eläimillä suoja- ja lepopaikkoja.
  - Puuston tulee olla eri-ikäistä ja monilajista ja sisältää niitty laikkuja, mutta se voi olla joistakin paikoista tasaikäistäkin ja varpuista/varjoista -> kuuluu metsälaitumen ominaispiirteisiin, jotka voivat olla osana metsälaitumen rakenteellista vaihtelevuutta.
  - Yli aarin kokoinen kallio ei hyödy laidunnuksesta, vaikka se on metsälaitumella.
- > Kivikot, kalliot, hietikot ja tiet sekä vedenalaiset alueet eivät ole hoitoa tarvitsevaa alaa millään alueella.

Metsäiset alueet, joita ei hyväksytä sopimukseen

- Jos alueen puusto on tiheää ja tasaikäistä, aluskasvillisuus varpuista, eikä alalla kokonaisuudessaankaan ole juurikaan metsälaitumen piirteitä -> ei ole hyväksyttävää sopimusalaa.
  - Ala voisi olla hyväksyttävää sopimukseen, jos tuenhakija hakee siihen kunnostusraivaustoimenpiteitä?
  - Hoitosuunnitelmassa vaaditaan puustonhoidollisia toimenpiteitä?
- Alue saattaa olla jo valmiiksi sammaleista ja niukkaravinteista, eikä laidunnuksella ole vaikutusta alueen muuttumiseen. Puut on yleensä suuria eikä aluskasvillisuutta pääse muodostumaan valon puutteen takia, ja maaperäkin on usein kuivaa. Esim. jäkäläkankaita.
- Puustonhoidollisia toimenpiteitä kannattaa vaatia, jos puut ovat isoja ja niiden latvuspeittävyys on suuri. Eläimet ovat saattaneet syödä kaiken vesakon, eikä nuoria puita kasva tilalle.

Sopimukseen haettuja metsälaitumia

Sopimukseen haettuja metsälaitumia

Sopimukseen haettuja metsälaitumia

Sopimukseen haettuja metsälaitumia

Sopimukseen haettuja metsälaitumia

Sopimukseen haettuja ruovikkoisia alueita

Sopimukseen haettuja ruovikkoisia alueita

Ruovikot voi ottaa sopimukseen vasta, kun ruovikko on kunnostettu.

Rantaniittyä

Sopimukseen haettuja dyynimäisiä alueita

Tukikelvottomat alat

- metsät tai muuten puustoiset alat, joiden tavoitteena on puuntuotanto.
- metsät, joissa on yksipuolinen lajisto ja ikärakenne.
- metsät, joiden kenttäkerros koostuu valtaosin varvuista.
- havupuumetsät, joilla ei ole selvää merkkiä laidunhistoriasta.
- reunavyöhykkeet ja metsäsaarekkeet, joiden monimuotoisuus- tai maisema-arvoja ei voida edistää laidunnus- tai niittohoidolla.
- viljellyt pihanurmikot.
- puutarha- ja puistokäytössä olevat alueet.
- tyrnikasvustot ja laajat katajamatot
- vieraslajia sisältävät laajat alueet, joita ei laidunnuksella pysty hoitamaan pois
- rakennukset
- Avohakkuualueet, jos hakkuusta on niin vähän aikaa, että alueelle ei ole kehittynyt kunnan nurmikasvillisuutta
- Yhtenäiset kiviset alueet, hietikot.

Tukikelvottomat alat

- kulku-ura, joka on perustettu esimerkiksi sorastamalla. Perustetuille teille ei makseta lainkaan tukia ja ne poistetaan aina lohkon alasta.
- maankäyttölajiltaan peltoa olevat alat.
- vain raivaamalla tai aitaamalla hoidettavat alueet.
- vain latojen säilyttäminen, ylläpitäminen tai kunnostaminen.
- alueet, jolla on suuri petopaine, ellei alueelle ole mahdollisuutta perustaa petoaitaa tai tehdä muita järjestelyjä.
- alueet, jonka toisesta julkisesta rahoituslähteestä rahoitetut kunnostustoimenpiteet ovat kesken.
- alueet, joita hoidetaan toisen rahoituslähteen tuella.

Luonnonlaitumet ja reunavyöhykkeet

- Lohkot sijaitsevat maatalousympäristössä ja ne erottuvat monipuolisella lajistollaan esim. luonnonhoitonurmista ja muista laidunnurmista. Niitä ei nykytilassaan voida luokitella perinnebiotoopiksi tai kunnostettavaksi perinnebiotoopiksi.
- Jos puita on alle 50 puuta/ha ja kasvillisuus pysyvän nurmen mukainen.
- Lohko on **luontoarvoiltaan monimuotoinen tai maisemaltaan merkittävä reuna-alue tai metsäsaareke ja täyttää niiden kriteerit.**
- Kyseessä on reunavyöhyke maatalousympäristössä peltoalueen ja metsän, peltoalueen ja tien tai peltoalueen ja vesistön välisellä, peltoalueen ulkopuolisella alueella ja se on enintään 20 metriä leveä.
- Kyseessä on reunavyöhyke peltoalueen ja vesistön tai peltoalueen ja tien välisellä alueella ja se on keskimäärin enintään 40 metriä leveä. Metsäsaareke voi olla enintään yksi hehtaaria.
- Reunavyöhyke voi olla leveämpi, jos sitä hoidetaan laiduntamalla ja alan voidaan todeta olevan sopimukseen tukikelpoista alaa.

Laiduntamisen laatu

- Laidunnus toteutetaan siten, ettei se aiheuta alueen kasvillisuuden haitallista rehevöitymistä tai maaperän eroosiota, eikä lohkoa käytetä pelkästään yölaitumena eikä talvella jaloitteluna.
- Lohkon laidunnuspaine on riittävä ja eläinlaji, jolla laidunnusta hoidetaan on kohteelle sopiva. Eläimille riittää syötävää suunnitellun laidunkierron/-kauden aikana.
- Laidunnuskausi aloitetaan hyvissä ajoin, jotta sopimuksen tavoitteet eivät vaarannu riippuen alan rehevyydestä -> Käytännössä kaikille alueille ei riitä välttämättä eläimiä, eikä laidunnusta voida aloittaa samanaikaisesti kaikilla lohkoilla.
- Jos lohkolla on uhanalaisia eläimiä tai kasveja, ne on otettu huomioon esim. rajaamalla ne erikseen, muusta laidunnettavasta alueesta ja ko. alueet laidunnetaan sitten kun on mahdollista.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kosteikko-sopimuksen tukeen oikeuttavan alan arviointi

Kosteikkosopimuksen tukeen oikeuttava ala

Kosteikkojen hoitosopimukseen haetun alan hoidon on edistettävä maatalouden aiheuttaman vesistökuormituksen vähentämistä, hillittävä ilmastonmuutosta kosteikoksi muutetulla turvepellolla tai parannettava luonnoltaan yksipuolisen maatalousalueen elinympäristöjen monimuotoisuutta tai edistettävä riista-, kala- tai raputaloutta.

Kosteikon hoidon päätavoite on kerrottu hoitosuunnitelmassa.

Hoitotoimenpiteitä tulee tehdä joka vuosi.

Kosteikkojen hoitosopimukseen oikeuttava ala

- Kosteikkojen hoitosopimukseen haetut alueet ovat riittäviä/tarpeellisia kosteikon toiminnallisuuden kannalta.
- vuotuiset hoitotoimenpiteet ovat sopimukseen haetulle kosteikkotyypille tarkoituksenmukaisia ja ne voidaan kosteikolla toteuttaa ja ne on mainittu hoitosuunnitelmassa.
- Huom! Kirjanpito tehdyistä hoitotoimista
- penkereet ja huoltotiet on asianmukaisesti tehtyjä
- Jos kosteikkoalue rajautuu tai on pohjavesialueella, happamalla sulfaattimaalla, luonnonsuojelu- tai Natura-alueella, ja näiden vaatimukset on otettu huomioon

Kosteikkojen asianmukaisia hoitotoimia

- Mahdollinen laidunnus ei aiheuta eroosiota eikä luonnonmukaistetuissa uomissa ole havaittu eroosiota, vaan se on kasvillisuudella hyvin estetty.
- Kosteikon ja sen reuna-alueiden niitto tai laidunnus toteutetaan asianmukaisesti
  - > Sopimukseen haetun reuna-alueen niitto tai laidunnus tapahtuu riittävällä eläinmäärällä. Jos reuna-alueita hoidetaan niittämällä, niittojäte korjataan pois ja niittoa toteutetaan vesakoitumisen estämiseksi riittävän usein. Esim. 1 krt/vuosi.
- Lietteiden poisto on mahdollista tehdä.

Kosteikkosopimukseen kelpaamattomat alat

- Kosteikkojen hoitoa sopimukseen haettua aluetta ei voi hyväksyä, jos kyseessä on:
  - vesiensuojelu- tai monimuotoisuusarvoja vailla oleva kasteluallas
  - alueen muuttaminen järveksi tai lammeksi
  - alue, jonka valumavesien kuormitus ei ole peräisi maataloudesta
  - entinen turvesuo, jolla on kasvatettu ruokohelpeä. Ala voidaan kuitenkin hyväksyä sopimukseen, jos kyse on entiselle turvepellolle suon kaltaiseksi alueeksi perustetusta kosteikosta.
  - vesiensuojelukosteikko on kasvanut umpeen eikä reuna-alueita ole, eikä kosteikkoa voi käytännössä hoitaa lainkaan
  - tulvapelto ei ole tulvapelto, eikä siihen koskaan nouse vesi tai se on pusikoitunut
  - kaksitasouomaa ei käytännössä ole tai se reunat ovat romahtaneet
  - kyseessä on lampi tai järvi eikä se sisällä kosteikon veden virtaamia ohjaavia saarekkeita
  - hoitotoimet eivät edistä alueen tavoitteita. Esim. tulva-alueella niittojäte jätetään korjaamatta tai niittohoitoa ei mainita suunnitelmassa lainkaan

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Rajaukset

Vesialueiden rajaukset:

- Sopimusalueiden rajat, jotka rajoittuvat vesistöön, määritetään pääsääntöisesti Vipu-vesistöt aineiston tai Merialueet aineiston mukaan.
- Erityisesti matalilla rannoilla aineistomukaisesta rajasta voidaan kuitenkin poiketa, jos:
  - Maastossa voidaan todeta, että uusin ilmakehä ja maastossa nähtävä vesialueen raja ovat samassa kohtaa, voidaan rajausta tehdä ilman maastossa tehtäviä mittauksia.
- Huom! jos lohko on ilmoitettu pysyväksi nurmeksi, silloin varmistetaan, että alalla on nurmi- ja heinäkasveja vähintään 50 % alasta ja ala ei ole säännöllisesti veden alla.

Peruslohkomuutokset

- Lohkojako täytyy tehdä seuraavissa tilanteissa:
  - Osa peruslohkosta on toista maankäyttölajia kuin ilmoitettu kasvi
  - Lohkon jakaa alue (esimerkiksi tie), joka ei ole hyväksyttävää alaa sopimuksessa
  - Osa peruslohkosta on pysyvää nurmea ja osa puustoista alaa.
- Lohkot tulisi ilmoittaa Vipussa mahdollisimman oikein rajattuina, tulisi ilmoittaa vain tukikelpoinen ala

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Suunnittelija tuenhakijalle

Materiaalia

- [Lumo-projektin webinaarisarjat](#)
- [Lumo-projektin materiaali](#)
- [Laidunnusopas_VALMIS.pdf \(carbonaction.org\)](#)
- Kirja: Opas perinnemaisemiin, niitut, kedot, ahot ja metsälaitumet; Ari-Pekka Huhta
- [Lampaiden-ja-vuohien-laidunopas.pdf \(proagria.fi\)](#)
- [Laidunnustietoa - Laidunpankki](#)

Hoitosuunnitelmassa huomioitava (Moma)

- Suunnitellun hankkeen hoidon yleiskuvaus ja tavoitteet -> arvioidaan alueen luonto- ja maisema-arvoja
- Lohko- tai hoitokokonaisuuskohtaisesti toteutettavat perustamis-, hoito- ja muut toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu vuosittain sekä mahdolliset välivuodet.
  - Pääseekö sopimuksen tavoitteisiin sillä eläinmäärällä/eläinlajilla, joka suunnitelmassa on sanottu, riittääkö eläimillä ravintoa alueella, pystytäänkö niitä tarkkailemaan riittävästi. Hoito ei saa aiheuttaa eroosiota.
- Puustoon kohdistuvat hakkuut ja muut toimenpiteet.
  - Jos alueella on paljon isoja puita, metsälaidun on samanikäistä, saman lajista, säilyykö sopimusalueen arvo vielä sittenkin, kun puita poistetaan.
- Selostus, miten toimenpiteet edistävät koko sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

Hoitosuunnitelmasta huomioitava

- Tuplarahoitus
- Hoidon vaatimukset ja rajoitukset, jos lohko sijaitsee Natura 2000- tai suojelualueella -> varmistetaan etukäteen päätökseltä mitkä toimenpiteet on kiellettyjä
- Suurpetouhka-alue -> ennakoivat toimet mainittu suunnitelmassa.

Hoitosuunnitelmassa huomioitava (kosteikot)

- Suunnitellun hankkeen ja suunnitellun hoidon yleiskuvaus ja tavoitteet, joiden perusteella voidaan arvioida alueen merkitystä maatalouden vesiensuojelussa.
- Rakennesuunnitelma
- Vuosittaiset hoitotoimenpiteet on mahdollisia tehdä ko. alueella ja edistävät sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.
- Selvitys kaksinkertaisesta rahoituksesta. Selvitys toimenpiteistä, joiden toteuttamisesta maksetaan jo muuta Euroopan Unionin tai kansallisen tukijärjestelmän tukea. -> maastossa voidaan nähdä, jos jotakin on tehty toisella rahoituksella, vaikka hoitosuunnitelmasta puuttuisi.
- Sopimuksen vähimmäisvaatimusten mukaiset hoidon vaatimukset ja rajoitukset, jos lohko sijaitsee Natura 2000- tai suojelualueella -> varmistetaan etukäteen päätökseltä mitkä toimenpiteet on kiellettyjä.

Tuenhakija/neuvoja

- Neuvokorvauksen hakeminen
- Suunnitelma käydään läpi maastossa tuenhakijan kanssa?
  - Varmistetaan hoidon laatu, laidunnetaan riittävällä eläinmäärällä
  - Lohkotuksen tärkeys
  - 1-vuotiset hoitotoimenpiteet
  - Vuokrasopimusten varmistaminen, millainen tarvitaan ja milloin pitää olla
- Tukihakemuksen täyttöapu, miten alat ja toimenpiteet ilmoitetaan, ja millaista alaa voi ilmoittaa

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ympäristösopimusten valvonta

Asetukset

- Toimeenpanoasetus: Vna 134/2023
  - 21 §: tarkastetaan tukeen oikeuttava pinta-ala. Haetun ja hyväksytyn pinta-alan välistä **pinta-alaeroa** aiheuttavat mm.
    - alat, jotka eivät täytä maatalousmaan edellytyksiä;
    - alat, joilla ei ole maataloustoimintaa;
    - alat, jotka on ilmoitettu tukihakemuksessa liian suurena;
    - alat, joilla ei ole noudatettu tuen, toimenpiteen tai ympäristösopimuksen ehtoa tai vähimmäistason vaatimusta
  - 27 §: Ymp.sopimusten tukiehtojen laiminlyönnistä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset
- Muutoskierroksella

Hoitosopimusten valvonta

- Tarkoituksena on hoitosuunnitelman ja sopimuksen mukaisilla hoitotoimenpiteillä edistää sopimuksen tavoitteita
  - Ympäristösopimukset valvotaan maastossa
  - Otos n. 2 % ja lisäksi omat otannat mm. hoitotoimenpiteiden laiminlyönneistä
- Vähimmäistason vaatimusten ja sopimusehtojen tarkastaminen
- Tukikelpoisen pinta-alan määrittäminen
  - Jos lohossa on mukana alaa, jolle ei ole perustetta maksaa haetun mukaista tukea, korjataan myös peruslohkon rajausta
- Ympäristösopimukseen kuuluva pysyvän nurmen ala on säilytettävä maatalousmaana ja pidettävä avoimena
  - Lisäksi alalla on noudatettava ehdollisuuden ehtoja
  - Suorat tuet ja LHK seuraamukset, myös takautuvuudet (mahdollisesti 4 vuotta taaksepäin)

Hoitosopimusten valvonta

- Sopimus edellyttää sopimusalueen vuosittaista laiduntamista tai hoitamista niittämällä ja niittojätteen poiskorjuuta (myös muut hoitotoimet)
  - Pääasiassa paikanpäällä tehtävät valvonnat aloitetaan elo-, syyskuussa, jotta hoitotoimenpiteet todennettavissa
  - Koko sopimusalan on tullut hyötyä hoidosta
- Ajantasaisen hoitopäiväkirjan/lohkomuistiinpanojen pitäminen tarkastetaan maastossa valvonnan yhteydessä
  - Hoitotoimenpiteet on toteutettava hoitosuunnitelman mukaisesti ja niistä on pidettävä hoitopäiväkirjaa sitä mukaa kuin niitä toteutetaan

Hoitosopimusten valvonnan seuraamukset

- Seuraamukset pääasiassa pinta-alaerona
  - Hoidon toimenpiteet
  - Vähimmäistason vaatimusten noudattaminen
- Ajantasainen kirjanpito prosenttiseuraamukset
  - Moma: -25, -20 tai -10, vähäinen laiminlyönti huomautus
  - Kosteikko: Jos vaadittuja hoitotoimenpiteitä ei ole toteutettu kosteikkojen hoitoa koskevan ympäristösopimuksen mukaisesti tai hoidosta ei ole pidetty kirjaa, vähennykset laiminlyönnin perusteella 20, 40, 60, 80 tai 100 prosenttia. Jos laiminlyönti on vähäinen, huomautus.

Hoitosopimusten valvonnan seuraamukset

- Pinta-alaero = kasvilajiryhmän haetun ja hyväksytyn pinta-alan erotus suhteessa kasvilajiryhmän hyväksytyyn pinta-alaan on
  - enintään 3 %, mutta enintään 2 ha, tuki maksetaan hyväksytyn pinta-alan perusteella;
  - yli 3 % tai yli 2 ha, mutta enintään 50 prosenttia, hyväksytyn pinta-alan mukaista tukea vähennetään 1,5-kertaisella pinta-alaerotuksen mukaisella prosenttiosuudella;
  - yli 50 prosenttia, hyväksytyn pinta-alan mukaista tukea vähennetään 2 X pinta-alaerotuksen mukaisella prosenttiosuudella. Mahd. siirtyvä seuraamus

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

